

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v	2
Online, dennatlac.sk, 5. 6. 2024, 16:47	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	3
Online, sportdnes.sk, 5. 6. 2024, 18:31	
Vtáčia chrípka má ľudskú obeť	5
Televízia, Televízne noviny, 6. 6. 2024, 19:53	
Nozokomiálnym nákazam a ich dôsledkom sa venovala pilotná konferencia vo Vígľaši	6
Online, mediaweb.hnonline.sk, 7. 6. 2024, 0:00	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	7
Online, finreport.sk, 7. 6. 2024, 0:00	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	8
Online, sita.sk, 7. 6. 2024, 9:43	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	10
Online, parlamentnelisty.sk, 7. 6. 2024, 11:00	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	12
Online, 24hod.sk, 7. 6. 2024, 11:43	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	13
Online, akcnezeny.sk, 7. 6. 2024, 12:30	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva - - Agentúrne správy	14
Online, bratislavaden.sk, 7. 6. 2024, 12:35	
Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	15
Online, spravy.pozri.sk, 7. 6. 2024, 12:43	
Svet okolo nás	17
Rozhlas, Svet okolo nás, 7. 6. 2024, 14:45	
Spravodajstvo - Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva	
Online, virtualne.sk, 7. 6. 2024, 16:50	
O nás	19
Online, nvr.sk, 7. 6. 2024, 17:44	
Mladá vedkyňa roka: U nás sa dá študovať tak dobre ako v zahraničí. Ani tam nemajú všetko	23
Online, kosice.korzar.sme.sk, 8. 6. 2024, 19:00	
Dnes hľadáme fyziku za štandardným modelom, hovorí vedkyňa, ktorá v CERN-e skúma tvorbu podivnosti	27
Online, dennikn.sk, 9. 6. 2024, 7:57	
Výskumníčka z Oxfordu Miroslava Rabajdová: Ženy do vedy prinášajú empatiu	31
Online, zdravie.pluska.sk, 9. 6. 2024, 18:06	
Netrénujte naslepo: Krvné testy môžu zlepšiť váš výkon	33
Online, tlacovespravy.sme.sk, 10. 6. 2024, 0:00	

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v

5. 6. 2024, 16:47, Zdroj: dennatlac.sk, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 160 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 58 EUR

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva

7. júna 2024, 11:43

Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérove vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voľičstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav prežitého premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplývajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérovi predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [✉](#)

📅 5. 6. 2024, 18:31, Zdroj: [sportdnes.sk](#) [✉](#), Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 77 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 42 EUR

Dnes v kategórii: Slovensko pred 101 min. 0

Ján Ruman je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať a možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

7.6.2024 (SITA.sk) - Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérove vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voľičstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav preživšieho premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplyvajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

DOPORUČUJEME PREČÍTAŤ TIEŽ

Sulík: V rámci EÚ znižujeme emisie, ale musíme stavať na jadrovú energetiku, inak to nepôjde (video)

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérove predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Zdroj: WebNoviny.sk © SITA Všetky práva vyhradené.

PREDOŠLÝ ČLÁNOK

Vtáčia chrípka má ľudskú obeť [🔗](#)

📺 6. 6. 2024, 19:53, Relácia: **Televízne noviny**, Stanica: **Markíza**, Vydavateľ: **MARKÍZA - SLOVAKIA, spol. s r.o.**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Pavol Jarčuška**

Dosah: **337 500 GRP**; **7,50 OTS**; **0,08 AVE**; **33984 EUR**

Zuzana Čimová, moderátorka:

V Mexiku si vtáčia chrípka vyžiadala aj ľudskú obeť. Ide o 59 ročného muža, ktorý mal chronické ochorenie obličiek a cukrovku. Oznámila to svetová zdravotnícka organizácia s tým, že zdroj nákazy nebol známy.

Viktor Vincze, moderátor:

Na sociálnych sieťach naprieč celým svetom ľudia vedú diskusie plné strachu. Obávajú sa, že vtáčia chrípka zmutovala a prenáša sa už aj z človeka na človeka.

Zuzana Čimová, moderátorka:

My sa preto teraz naživo spájame s infektológom Pavlom Jarčuškom. Dobrý večer pán Jarčuška. Čo sa teda stalo? Je možné, že vírus vtáčej chrípky zmutoval a máme sa obávať šírenia nákazy aj medzi ľuďmi?

Pavol Jarčuška, infektológ, UNLP v Košiciach:

Veľmi stručne popíšem situáciu. V marci sa v Mexiku objavila vtáčia chrípka u vtákov, nový typ vírusu H5N2 u hydiny teda, a následne 17. apríla ochorel pacient, ktorý bol tri týždne predtým pripútaný na lôžko a nejaký evidentný dôkaz o kontakte s hydinou neexistuje. On dostal veľmi ťažký priebeh chrípky, bol prijatý do nemocnice v Mexico City a tam 24. apríla zomrel. A neskôr sa zistilo, že je to práve ten typ chrípky H5N2, čiže vtáčia chrípka. Bolo testovaných všetkých 17 ľudí, ktorí boli s ním v kontakte. Jediný jeden z nich mal nejakú drobnú nádchu a títo boli všetci negatívni, čiže nemali ten vírus H5N2. Napriek tomu je potrebná v tomto prípade zvýšená pozornosť. Od toho 24. apríla, respektíve od 17. apríla, keď sa ten pacient evidentne nakazil nebol zaznamenaný v Mexico City ani v celom Mexiku žiadny podobný prípad, čiže obávať sa nemusíme, ale samozrejme musíme to ďalej veľmi opatrne sledovať.

Viktor Vincze, moderátor:

Toľko infektológ **Pavol Jarčuška**. Vďaka.

Pavol Jarčuška, infektológ, UNLP v Košiciach:

Dobrý večer.

Nozokomiálnym nákazam a ich dôsledkom sa venovala pilotná konferencia vo Vígľaši

7. 6. 2024, 0:00, Zdroj: [mediaweb.hnonline.sk](https://www.mediaweb.hnonline.sk), Vydavateľ: MAFRA Slovakia, a.s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ, Pavol Jarčuška

Dosah: 995 GRP: 0,02 OTS: 0,00 AVE: 137 EUR

Podľa WHO ide o jednu z popredných globálnych hrozieb pre zdravie.

Konferencia Prevencia a kontrola nákaz spojených s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ktorá sa uskutočnila 23. mája v Hoteli Grand Vígľaš vo Vígľaši prostredníctvom Vzdelávacieho, vedeckého a výskumného inštitútu AGEL, priniesla mnoho nových poznatkov, prínosnú odbornú diskusiu, aj nadviazania vzájomných kontaktov medzi odborníkmi z rôznych medicínskych oblastí. Konferencie sa zúčastnilo viac ako 100 odborníkov zo Slovenska a Českej republiky.

„Táto pilotná konferencia bola venovaná prevencii nozokomiálnych nákaz, antibiotickej terapii a infekčným ochoreniam. Som veľmi rada, že nás účasťou poctili kolegovia, s ktorými sme spoločne bojovali počas COVID pandémie, špičkoví infektológovia, epidemiológovia, internisti aj verejní zdravotníci z oblasti boja proti infekčným ochoreniam,“ uviedla v príhovore medicínska riaditeľka AGEL SK doc. MUDr. Andrea Kalavská, PhD.

Popredná hrozba

Konferencia mala za úlohu nielen zhodnotiť aktuálny stav v rámci výskytu a hlásenia nozokomiálnych nákaz, ale priniesť aj správu o trendoch v antibiotickej liečbe, zavádzaní a aktualizácii programov na prevenciu a kontrolu infekcií v zdravotníckych zariadeniach a nových možnostiach v rámci laboratórnej diagnostiky. V rámci konferencie boli odprezentované aj konkrétne štúdie z rôznych oddelení, možnosti využívania umelej inteligencie na zber, analýzu a vyhodnocovanie dát pre rýchlejšiu a presnejšiu reakciu na možné riziká.

„Infekcie súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti spolu s nárastom antibiotickej rezistencie považuje Svetová zdravotnícka organizácia za jednu z popredných globálnych hrozieb pre zdravie verejnosti. To je hlavným dôvodom, prečo sa všetci odborníci v oblasti ochrany zdravia musia touto témou intenzívne zaoberať. Nozokomiálne nákazy majú nielen negatívny dopad na bezpečnosť pacienta, ale významne vplývajú aj na pôrodnosť a úmrtnosť. Predstavujú výraznú ekonomickú záťaž a vyžadujú finančné prostriedky, ktoré by sa mohli použiť na liečbu iných pacientov,“ povedala prezidentka Slovenskej epidemiologickej a vakcinologickej spoločnosti prof. MUDr. Zuzana Krištúfková, PhD., MPH.

Štyri piliere

Rozvoj medicíny prináša so sebou stále novšie a modernejšie metódy diagnostiky a liečby, ktoré ale so sebou často prinášajú nové riziká a hrozby, najmä pri nedodržaní správnych postupov z hľadiska prevencie a šírenia nákazy. Je preto nevyhnutné, aby boli do tohto procesu zapojení a opätovne preškolení zdravotníci počas celého procesu, počnúc lekármi a ošetrojúcim personálom, ktorý priamo prichádza do styku s pacientom, cez personál, ktorý sa stará o čistenie a dezinfekciu priestorov a nástrojov, až po laboratórnych pracovníkov a farmaceutov a farmakológov, ktorých úlohou je možnú infekciu včas odhaliť a účinne proti nej bojovať.

„Takýchto podujatí, ako bola táto konferencia, je relatívne veľmi málo, a preto som rád, že sme dnes postavili jednu nohu pomyselného stola. Podľa Európskej komisie má boj s nozokomiálnymi infekciami a správnu antibioticou liečbou štyri piliere. Prvým je rýchlota a včasná diagnostika, kde zaostáva celá Európa za tým, čo máme robiť. Druhým je včasná a rýchlota liečba a keďže nemáme veľa nových antibiotík, zaostávame aj v tomto bode. Tretím sú informačno-komunikačné systémy, tu Slovensko tiež nie je európsky líder. A štvrtú nohu sme práve dnes postavili, to je vzdelávanie,“ uviedol prof. MUDr. **Pavol Jarčuška**, PhD., prorektor pre rozvoj a európsku problematiku **UPJŠ** v Košiciach.

Zaočkovanosť detí v SR naďalej klesá, pomôcť by mohli výjazdové tímy

V rámci konferencie mali účastníci možnosť diskutovať nielen s odborníkmi, ktorí prezentovali svoje štúdie a kolegami zo zdravotníckych zariadení a verejných zdravotníckych inštitúcií, ale aj so zástupcami dodávateľských a farmaceutických spoločností, ktoré úzko spolupracujú so zdravotníckymi zariadeniami a laboratóriami v rámci diagnostík a dezinfekčných prostriedkov. Ani tento článok totiž v boji proti nozokomiálnym nákazám a stúpajúcej antibiotickej rezistencii nemôže zostať opomenutý, najmä v prípade, ak títo odborníci dokážu ponúknuť nový pohľad na problematiku.

„Som veľmi rada, že sa na tejto konferencii stretlo toľko odborníkov a dúfam, že táto pilotná konferencia položí základ pre pravidelné stretnutia, na ktorých sa nám podarí podeliť sa o vzájomné poznatky a skúsenosti. Aby v konečnom dôsledku zo všetkého, čo vieme a na čom pracujeme, profitoval pacient,“ dodala na záver doc. Kalavská.

(red)

Autor: red

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [🔗](#)

📅 7. 6. 2024, 0:00, Zdroj: [finreport.sk](#) [🔗](#), Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 259 GRP: 0,05 OTS: 0,00 AVE: 223 EUR

7.6.2024 (SITA.sk) - Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérove vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voľičstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav prežitého premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozdúchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplyvajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérovi predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Autor: FinReport.sk

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [☑](#)

📅 7. 6. 2024, 9:43, Zdroj: [sita.sk](#) ☑, Vydavateľ: SITA Slovenská tlačová agentúra a.s., Autor: Katarína Lörincová, SITA, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Dosah: 43 019 GRP: 0,96 OTS: 0,01 AVE: 1200 EUR

07. 06. 2024

Prvý prejav premiéra Roberta Fica po atentáte. Reprofoto: Úrad vlády SR.

Tento článok pre vás načítala AI.

Katarína Lörincová

Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérove vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

Fico sa po atentáte prvýkrát prihovril ľuďom. Odpúšťa človeku, ktorý ho postrelil (video)

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ: Ficove prvé vystúpenie po atentáte bol stranický prejav, nenaplnil očakávania o zmierení spoločnosti

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voličstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav preživšieho premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Blaščák: Ficove vyťahovanie Sorosa je prejav antisemitizmu, je to absurdné aj nebezpečné

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplývajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérove predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Autor: Katarína Lörincová, SITA

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [✉](#)

📅 7. 6. 2024, 11:00, Zdroj: [parlamentnelisty.sk](#) [✉](#), Autor: SITA, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové

slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 3 616 GRP: 0,08 OTS: 0,00 AVE: 275 EUR

Twitter

8.6.2024 (SITA.sk) – Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérovo vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeníach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voličstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav preživšieho premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplývajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojim spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérove predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Viac k témam: Politológ, Strelba na premiéra Roberta Fica v Handlovej

Zdroj: SITA.sk – Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva © SITA Všetky práva vyhradené.

- Reklama -

Autor: SITA

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [✉](#)

📅 7. 6. 2024, 11:43, Zdroj: [24hod.sk](#) ✉, Vydavateľ: I.N.P. s.r.o., Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 311 GRP: 0,05 OTS: 0,00 AVE: 225 EUR

Tagy: Politológ Strelba na premiéra Roberta Fica v Handlovej

Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (

7.6.2024 (SITA.sk) - Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérove vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voľičstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav prežitého premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplyvajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérovo predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Autor: 24hod.sk - 24 hodín s.r.o. - WebSys s.r.o.

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [✉](#)

📅 7. 6. 2024, 12:30, Zdroj: [akcnezeny.sk](#) [✉](#), Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 2 158 GRP: 0,05 OTS: 0,00 AVE: 218 EUR

0

7.6.2024 (SITA.sk) – Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérovo vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voličstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav preživšieho premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplývajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovo prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérove predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Autor: -

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva - - Agentúrne správy

7. 6. 2024, 12:35, Zdroj: bratislavaden.sk, Vydavateľ: SITA Slovenská tlačová agentúra a.s., Autor: SITA, Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Dosah: 2 248 GRP: 0,05 OTS: 0,00 AVE: 222 EUR

Slovensko

7.6.2024 (SITA.sk) – Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérove vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voľičstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav prežitého premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplyvajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojím spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérovo predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Viac k témam: Politológ, Strelba na premiéra Roberta Fica v Handlovej

Zdroj: SITA.sk – Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva © SITA Všetky práva vyhradené.

Autor: SITA

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva [🔗](#)

📅 7. 6. 2024, 12:43, Zdroj: [spravy.pozri.sk](#) [🔗](#), Sentiment: Neutrálny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 1 587 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 189 EUR

Ján Ruman je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať a možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

7.6.2024 (SITA.sk) - Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérovo vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérov prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dĺžky slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voličstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav preživšieho premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplývajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostřila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojim spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovho prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérove predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozrú nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Zdroj WebNoviny.sk © SITA Všetky práva vyhradené

Najčítanejšia najnovšia správa

Horoskopy na dnes Štvrtok 13. jún 2024

Jednou z najčítanejších rubriek časopisov, novín aj niektorých internetových portálov sú práve horoskopy.

Čítajú ich viac ženy, no zaujmú i mnohých mužov.

Veď, kto by nechcel poznať svoju budúcnosť?

Astrológia nám nehovorí čo máme robiť, má nám len poradiť, čo by sme mali robiť vzhľadom na astrologický vplyv. Nakoniec, každý ma všetko vo vlastných rukách.

Horoskopy pre Štvrtok 13. jún 2024

Baran 21.3. - 20.4.

Veci, o ktorých budete počúvať, znejú takmer neveriteľne. Na rozptýlenie je to iste veľmi dobré, ale nevyvodzujte z nich nijaké mimoriadne závery. Riadte sa svojim rozumom.

Býk 21.4. - 21.5.

Pri pozornom sledovaní situácie zisťujete, že sa nezaobídete bez toho, aby ste vykonali isté zmeny. Skôr, ako čosi podniknete, nechajte si urobiť rozpočet, aby ste nepreplácali.

Bliženci 22.5. - 21.6.

Sebavedomými rečami dnes veľa nezískavate. Vaše osobité prístupy znáša okolie s otázkou na jazyku. Zbavte sa naivity a nemyslite si, že je to obdiv. Snažte sa trochu prispôsobiť.

Rak 22.6. - 22.7.

Nie všetko, na čo vynaložíte námahu, bude stáť za to. Doteraz ste sa trápili vy, dnes necháte iných. Rozhýbte sa v citovej oblasti. Alebo vás ovládla úplná spokojnosť?

Všetky Horoskopy pre Štvrtok 13. jún 2024

Je nepochybné, že horoskopy v sebe ukrývajú tajomstvá o tom, čo nás čaká v oblasti lásky, rodiny či financií a zdravia. Človek je všeobecne veľmi zvedavý a preto chce vedieť čo ho môže stretnúť, čo ho čaká a či sa to aj naplní. Zároveň vždy dúfa len v to dobré. Preto máme tendenciu všímať si v horoskopoch viac pozitívne veci, ako tie negatívne.

Svet okolo nás [📄](#)

📅 7. 6. 2024, 14:45, Relácia: **Svet okolo nás**, Stanica: **Rádio Regina (východ)**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia**

Slovenska, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: **11 836 GRP: 0,26 OTS: 0,00 AVE: 509 EUR**

[strojový prepis] ...*To sa dozvieme v rozhovore Milan rendoša s Mariánom kirešom doc. sústavu fyzikálnych vied Prírodovedeckej fakulty **univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Tlak vzniká, ak silou pôsobíme na plochu...*

Spravodajstvo - Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva

📅 7. 6. 2024, 16:50, Zdroj: podolinec.virtualne.sk 🌐, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: **3 594 GRP**, **0,08 OTS**, **0,00 AVE**, **274 EUR**

7.6.2024 (SITA.sk) - Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva. V súvislosti s prvým prejavom premiéra Roberta Fica (Smer-SD) po atentáte to skonštatoval politológ Ján Ruman z Katedry politológie Filozofickej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ako ďalej uviedol pre agentúru SITA, premiérovo vystúpenie považuje za odkaz, ktorý vraví „som tu, prežil som, ideme ďalej“.

Veľmi silné memento

Politológ je toho názoru, že keď sa predseda vlády vráti do práce, z hľadiska politického výkonu mu v porovnaní s minulosťou nebude nič chýbať. Ruman sa nazdáva, že predseda vlády možno bude i vnútorne silnejší a odhodlanejší, než dosiaľ.

„Atentátom totiž nadobudol už aj medzinárodné uznanie, obdiv a u niekoho podporu. Minimálne po životno-príbehovej stránke. Jeho hlas bude mať väčšiu váhu ako doposiaľ bez ohľadu na to, či to bude niekto chcieť alebo nie. Bude inšpiratívnejší. Je človekom, ktorý prežil pokus o vraždu. Toto memento je veľmi silné a dá sa na ňom stavať,“ myslí si politológ.

Fyzicky zoslabnutý

Premiérovo prejav podľa Rumana obsahoval viacero aspektov. Vníma v ňom určitú snahu o upokojenie, ale zároveň aj nie. „Gesto súvisiace s jeho rozhodnutím nežiadať odškodné od útočníka možno považovať za niečo, čo nesie odkaz odpúšťania, teda vo všeobecnosti snahu o akési zmierenie,“ vysvetľuje.

Politológ považuje tento krok za ocenenia hodný. „Na druhej strane to bol obsahovo rovnaký Robert Fico, ako ho poznáme dlhé roky, len fyzicky zoslabnutý. Z dikcie slov, ktoré použil, zostáva vnútorne konzistentný vo svojich presvedčeniach, názoroch a argumentoch. Atentát ho v tomto nezmenil, resp. nepoznamenal,“ vraví Ruman.

Poznamenal však, že Fico si uvedomuje, že nemôže politicky zoslabnúť, lebo by stratil voličstvo i podporu. „Osobne sa nazdávam, že sa súčasná spoločnosť na Slovensku natoľko polarizovala, či už po politickej, ale aj občianskej či kultúrnej stránke, že by nejaký „ľútostivý“ prejav prežitého premiéra aktuálnu situáciu zásadne nezmenil,“ myslí si Ruman.

Vyostrená politická kultúra

Zdôvodnil to tým, že na každej strane politického spektra sú predstavitelia, ktorí rozduchávajú a eskalujú vášne.

„A okrem toho je tu medzinárodné prostredie, záujmy, stratégie a tiež objektívne skutočnosti, ktoré sa dejú za našimi hranicami, ktoré intenzívne vplývajú na dianie na Slovensku,“ vysvetľuje ďalej politológ. I tieto faktory podľa neho priamo či nepriamo prispievajú k intolerancii, nenávisti a dešpektu.

Ruman zdôraznil, že je potrebné uvedomiť si, že Slovensko nie je jediným štátom, kde sa politická kultúra vyostrila. „Nazdávam sa, že niečím podobným si prechádza svojim spôsobom celá Európa. Korene príčin sa nachádzajú totiž hlbšie, ako sa zdá,“ vraví.

Na prejave si dal záležať

Na margo načasovania premiérovo prejavu, ktorý bol zverejnený krátko pred začatím moratória pred voľbami do Európskeho parlamentu, išlo podľa politológa o zámer. „Navyše, premiér spomenul dve konkrétne mená poslancov kandidujúcich vo voľbách do parlamentu za stranu Smer-SD. Minimálne z preferenčného hľadiska im pomohol,“ myslí si Ruman.

Zdôraznil tiež, že tento videoprejav mal i prepis v anglických titulkoch, čo premiérove predošlé videá v minulosti nemávali. Fico si podľa neho uvedomoval, že prejav s pozerákmi nielen prívrženci jeho strany, elektorát či opozícia, ale aj politickí predstavitelia zo zahraničia.

„Bol pripravený a dal si na tom záležať, aby sa o určitých skutočnostiach dozvedeli aj tí, ktorí doposiaľ niečo nevedeli či netušili. Išlo o stručnú, ale komplexnú rekapituláciu,“ skonštatoval Ruman.

Viac k témam: Politológ, Strelba na premiéra Roberta Fica v Handlovej

Zdroj: SITA.sk - Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva © SITA Všetky práva vyhradené.

Politológ Ruman: Ficov prejav vysiela signál, že v zásade sa nič nemení a politické smerovanie ostáva

O nás [↗](#)

📅 7. 6. 2024, 17:44, Zdroj: [nvr.sk](#) [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Fakulty a ústavy UPJŠ**, Kľúčové slová: **Peter Fedoročko**

Dosah: **83 GRP**; **0,00 OTS**; **0,00 AVE**; **43 EUR**

O Nadácii

Nadácia Výskum Rakoviny je nezisková organizácia, ktorá vznikla v roku 1993. Členmi správnej rady sú poprední vedeckí pracovníci z oblasti onkologického výskumu, pod vedením prezidentky nadácie RNDr. Margity Klobušickej, CSc. Hlavným cieľom Nadácie je prostredníctvom podpory a propagácie výskumu prispieť k tomu, aby sa nádorové ochorenia stali opakovane liečiteľné a aby laická a odborná verejnosť akceptovala onkologickú vedu a výskum ako neoddeliteľnú súčasť boja proti rakovine.

Nadácia spolupracuje s významnými pracoviskami klinickej onkológie (Národný onkologický ústav, Onkologický ústav sv. Alžbety, Ústav experimentálnej onkológie BMC SAV. ale aj mimobratisklavské inštitúcie), nakoľko medzi jej ciele patrí aj rozvoj klinicky orientovaného, tzv. translačného výskumu. Jednou z ciest ako podporiť tento významný cieľ je zavádzanie moderných prístrojových techník, ktoré slúžia na diagnostiku nádorových ochorení na molekulárnej úrovni.

Medzi doterajšie úspechy nadácie patrí napríklad realizovanie verejných zbierok, ktoré pomohli pri zakúpení dôležitých, často unikátnych prístrojov.

Ciele Nadácie

Hlavným cieľom Nadácie Výskum Rakoviny je podporovať a propagovať a realizovať výskum nádorových ochorení na všetkých úrovniach: základný, translačný a klinický s cieľom využitia výsledkov v medicínskej praxi. Aktivity nadácie prispievajú k tomu, aby sa nádorové ochorenia stali opakovane liečiteľné a aby laická aj odborná verejnosť akceptovala onkologickú vedu a výskum ako neoddeliteľnú súčasť boja proti rakovine.

Podrobné ciele Nadácie možno zhrnúť do týchto bodov:

Programy pre rozvoj onkologického výskumu so zameraním na:

prevenciu včasnú diagnostiku liečbu zhubných nádorov

Nové smery onkologického výskumu, najmä:

molekulárne-biologického genetického imunologického farmakologického

Zavádzanie a rozvoj moderných prístrojových techník pre onkologický výskum Účasť spolupráce medzi pracoviskami základného a klinického onkologického výskumu doma i vo svete; realizácie projektov integratívnej onkológie, Účasť vedcov na medzinárodných onkologických projektoch, kongresoch a stážach Zvyšovanie úrovne vzdelania a zručností mladých vedcov prostredníctvom interaktívneho vzdelávania a formou súťaží V erejnú informovanosť o cieľoch a výsledkoch onkologick é ho výskumu

Orgány Nadácie

Správna rada Nadácie Výskum Rakoviny

RNDr. Jozef Bizík, DrSc. – viceprezident RNDr. Soňa Čierniková, PhD. – členka prof. RNDr. **Peter Fedoročko**, CSc. – člen RNDr. Margita Klobušická, CSc. – prezidentka prof. MUDr. Michal Mego, DrSc. – člen Mgr. Gabriela Pavlíková, PhD. – členka RNDr. Ján Sedlák, DrSc. – člen

Dozorná rada Nadácie Výskum Rakoviny

Ing. Roman Bohovič, PhD. – predseda Ing. Katarína Sedláková Mgr. Veronika Zahradníková

Správkyňa nadácie

1993

Založenie a registrácia Nadácie Výskum Rakoviny pod č. 14022/1993

Zakladajúci členovia: MUDr. Branko Chorváth, CSc., RNDr. Jozef Bizík, DrSc., Ing. Marta Grófová, DrSc. (vedeckí pracovníci ÚEO SAV). Čestný predseda správnej rady: prof. MUDr. Juraj Švec, DrSc., vtedajší riaditeľ ÚEO SAV Pridelenie IČO: 31782582 Štatistickým úradom

Prvé logo nadácie nakreslil akademický maliar A. Smažil.

VÝZNAMNÉ UDALOSTI V HISTÓRII NADÁCIE VÝSKUM RAKOVINY

1995 – 2000

Nákup výpočtovej techniky pre SAV Podpora usporiadania medzinárodného sympózia v Smoleniciach k výročiu založenia ÚEO SAV Podpora registra onkologických pacientov formou špecializovaného programového vybavenia Založenie Kruhu priateľov Nadácie Výskum Rakoviny Zapojenie sa do celosvetového hnutia Beh Terryho Foxa – maratón nádeje

2001 – 2006

Nákup špičkového prietokového cytometra spojenou investíciou ÚEO a NVR v sume 5,5 mil. SK Preregistrácia nadácie podľa zákona č. 207/1996 NR na Nadáciu Výskum Rakoviny pod č. 203/Na-96/381 Osvedčenie o splnení podmienok pre zápis do registra určených právnických osôb pre príjem % z dane z príjmu Začiatok spolupráca so Slovenským paralympijským výborom na kampani Na kolesách proti rakovine. Kúpa kryokontajneru na uchovávanie vzácnej zbierky nádorových línií Finančná podpora medzinárodnej konferencie Cancer 2006: Od výskumu molekulárno-biologických procesov k terapii šitej na mieru, usporiadanú Ústavom experimentálnej onkológie pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča pri príležitosti 60. výročia založenia ÚEO SAV

2007 – 2011

Zapojenie sa k výzvam v rámci Svetového dňa rakoviny (4. február) Vyhlásenie 7. marca za Deň výskumu rakoviny. Symbolom tohto dňa sa stala snežienka, ktorú navrhol akad. maliar Miroslav Cipár Vyhlásenie celoslovenskej Súťaže mladých onkológov v oblasti základného a klinického onkologického výskumu. Súťaž býva pravidelne vyhlasovaná každé 2 roky Začiatok spolupráce s Tesco Stores na charitatívno-športovej akcii Beh pre život, ktorej cieľom je vďaka štartovnému a príspevkom zbierať prostriedky na nákup špičkových laboratórnych prístrojov. Začiatok spolupráce s fundraising na získavaní financií formou tzv „direct mailov“, za týmto účelom bol otvorený samostatný bankový účet Tlačová beseda k Štokholmskej deklarácii, Európskej platforme pre onkologický translačný výskum, o výsledkoch v základnom aj klinickom výskume na Slovensku V Galérii Tesco zábavno-informatívny program Výskum pre život. Usporiadanie medzinárodnej konferencie Probiotiká v onkológii s mottom Probiotiká – Nádej pre onkológiu. Priateľské stretnutie s najlepšími a pravidelnými prispievateľmi pod názvom Podporujete výskum rakoviny – podporujete život Počiatok spolupráce s Ústavom experimentálnej onkológie na projekte popularizačných seminárov Vedecké dielne – onkológia, ktorý je zameraný na šírenie informovanosti o význame onkologického výskumu v prevencii, detekcii a liečbe rakoviny. Farbiaci automat pre histológiu pre Onkologický ústav sv. Alžbety (OÚSA) Logo Dňa výskumu rakoviny – akademický maliar M. Cipár

2012 – 2017

Podpora projektov terciárnej prevencie Tlačová konferencia pri príležitosti Dňa výskumu rakoviny v roku 2013 v Košiciach Podpora vedeckého projektu z Katedry jadrovej chémie Prírodovedeckej fakulty v Bratislave „Vývoj 11C metánového terča pre produkciu [11C]CH₄ s vysokou aktivitou“ v BIONT-e a.s. Výstavný stánok nadácie na Bratislavských onkologických dňoch Spustenie webovej stránky nadácie www.nvr.sk a na Facebooku. Konferencia s mottom RAKOVINA – NIE JE TO MIMO NÁS pri príležitosti Dňa výskumu rakoviny Výzva vláde SR na zmenu konceptu jej zdravotníckej politiky Korčuľovanie pre nádej na pôde zimného štadióna Ice Arena Diskusný večer Uhol pohľadu na tému Nájdu vedci liek na onkologické ochorenia? s podtitulmi: Fakty, mýty, konšpirácie Deň so snežienkou ku Dňu výskumu rakoviny v OC Central v Bratislave s deklarováním hesla Rakovina – Nie je to mimo nás Sympóziu Integratívna onkológia, ktoré sa uskutočnilo v BioMed Martin v spolupráci s Jesseniovou lekárskou fakultou. Vedecké dielne v čase od 4. februára do 7. marca pod heslom: Môžeme. Ja môžem. v rámci zapojenia sa k aktivite UICC (Union for International Cancer Control) World Cancer Day 2016 – 2018, ako jediný reprezentant Slovenska Osvedčenie Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu o spôsobilosti vykonávať výskum pod č. 2016-16338/26322:2-26C0 zo dňa 20. júna 2016, platné šesť rokov od jeho vydania Vydanie pamätnej publikácie „Novodobí rytieri v boji s rakovinou“ k 70 výročiu založenia Ústavu experimentálnej onkológie BMC SAV (finančná podpora) Deň výskumu rakoviny, 7. marec v Bojniciach: Tlačová konferencia a Minisympóziu “ Rehabilitácia a onkologickí pacienti ” (Cancer survivors and rehabilitation). Predstavenie platformy SSS21 (Slovak Smart Spa for 21th century), ktorej cieľom je zvyšovanie kvality života odliečených onkologických pacientov pomocou inovatívnych pos Nadácia uzatvorila Zmluvu o spolupráci s Vedeckým parkom za účelom zriadenia diagnostických a experimentálnych laboratórií NVR

2018 – 2020

Konferencia Biomedicína 21. storočia- Výskum a liečba nádorov. V spolupráci s Jesseniovou lekárskou fakultou v Martine pri príležitosti Svetového dňa boja proti rakovine a 25. výročia založenia nadácie

Okruhly stôl s témou Čo potrebuje biomedicínsky výskum a systém zdravotnej starostlivosti v horizonte do roku 2030

Vedecké sympóziu Integratívna onkológia 1 s podtitulom Úloha psychológie v onkologickej prevencii a liečbe a Výživa v prevencii a onkologickej liečbe, ktoré bolo úvodným podujatím Svetového dňa proti rakovine 2019 (World Cancer Day 2019) v rámci Slovenska v zmysle hesla: NIE JE TO MIMO NÁS. Host' nadácie: prof. Robert Enright, profesor edukačnej psychológie na Wisconsin-Madison University, USA nominant na Templetonovu cenu a Nobelovu cenu za mier v roku 2018.

Panelová diskusia na tému Prevencia a liečba rakoviny – skutočnosť a perspektíva.

Popularizačno-propagačný seminár s názvom Veda si žiada viac... V spolupráci s Vedeckým parkom UK v Bratislave, hosť nadácie: ruský kozmonaut Anatolij Pavlovič Arcebarskij.

Konferenciu Integratívna onkológia 2 prednášajúci univ. prof. Dr. Richard Crevenna, MBA, MMSc., vedúci oddelenia fyzikálneho lekárstva, rehabilitácie a pracovného lekárstva, Lekárskej univerzity vo Viedni s témou Cancer Rehabilitation.

Satelitná prednáška Can we halve the toll of colorectal cancer? (Môžeme znížiť počet obetí rakoviny hrubého čreva na polovicu?) Prof. Dr. med. Hermann Brenner z German Cancer Research Center v Heidelbergu.

Finančne najnáročnejšie prístroje

Prietokový cytometer umožňuje včasnú a najmä presnú diagnostiku krvných nádorových ochorení, leukémií a lymfómov. Znamená veľký prínos pre základný imunologický, onkologický a hematologický výskum a pomáha určiť optimálnu terapiu.

Genetický analyzátor DNA (sekvenátor) sa využíva na jemnejšiu analýzu génov s cieľom odhaliť presné poradie báz – sekvenciu DNA. V prípade niektorých typov dedičných nádorových ochorení je možné určiť konkrétnu zmenu génu (predispozíciu) a následne presymptomaticky testovať rodinných príslušníkov na prítomnosť zistenej mutácie.

PolarStar Optima a LumiStar sa využívajú pri riešení viacerých analytických úloh základného onkologického výskumu a pre špeciálne testy predklinického výskumu, umožňujú sledovať citlivosť nádorových buniek onkologických pacientov na rôzne chemoterapeutické látky. Môžu kvantifikovať hladiny rôznych krvných proteínov, zúčastňujúcich sa procesov regulácie rastu nádorov a tvorby metastáz.

Pulzná elektrofor é za umožňuje monitorovať stav chromozómov a stanoviť stupeň poškodenia DNA a genetickej stability. V aplikovanom onkologickom výskume sa využíva pre testovanie účinku protinádorových liekov.

Laserový disekčný mikroskop pomáha prepojiť štandardnú diagnostiku nádorov pomocou svetelného mikroskopu s novými molekulárno-genetickými technikami a poznatkami.

Wave System slúži na včasné odhalenie genetických zmien (tzv. mutácií) u jedincov z rodín, kde sú predispozície na vznik nádoru. Týmto prístrojom sa zabezpečí veľmi kvalitný a hlavne rýchly skrining mutácií u dedičných foriem rakoviny prsníka, vaječníkov, hrubého čreva a štítnej žľazy v rámci celého Slovenska.

Nukleofektor umožňuje vysoko účinné, šetrné a bezpečné vnesenie terapeutickú DNA (prenos špecifických génov) priamo do jadra pacientských buniek. Táto metodika je nevyhnutným predpokladom pre rozvoj génovej terapie v boji s rakovinou.

Incucyte EssenBio – je unikátny prístroj ktorý umožňuje sledovanie vplyvu rôznych typov buniek na vývoj nádorových buniek v laboratórnom prostredí. V organizovanej skupine buniek je komunikácia základným znakom určujúcim prežitie bunky. Preto rozpoznanie „reči“ buniek by umožnilo pochopiť prečo nádorové bunky v niektorých prípadoch dokážu ovládnuť okolité bunky prostredia a vytvoriť metastázy do vzdialených častí tela. Prístroj je schopný kamerou zaznamenávať zmeny medzi bunkami i niekoľko dní bez prerušenia. Výhodou je možnosť súbežne sledovať správanie sa buniek v sto rôznych podmienkach, čo skraca čas získania výsledku a tiež aj šetrí prostriedky. Získané detailné informácie slúžia pre vývoj nových postupov v liečbe onkologických ochorení.

NanoSight – nanotechnológia v službách výskumu a včasnej diagnostiky rakoviny. Prístroj umožňuje skúmať „dorozumievanie“ buniek a pomôže pri vývoji nových diagnostických metód pri onkologických ochoreniach. Poskytuje unikátnu kombináciu spoľahlivých overených mnoho-parametrových analýz v jednom prístroji, čím patrí medzi najvšestrannejšie zariadenie pre zobrazenie, meranie a charakterizáciu všetkých typov nanočastíc. Okrem veľkosti a ďalších štandardných parametrov nanočastíc meria absolútny počet častíc v každej veľkostnej skupine v rozsahu od 10 do 1000 nm. Navyše, schopnosť fluorescenčnej analýzy zásadne rozširuje možnosti využitia v technike, biológii a medicíne – ako sú napríklad charakterizácia nanočastíc nových materiálov, nosičov liečiv, produkcia bunkových poslov – exozómov a mikrovezikúl bunkami imunitného systému a nádorov.

EliSpot Analyzer – EliSpot Reader System je zariadenie na monitorovanie imunitnej odpovede so širokým spektrom využitia nielen v základnom, ale aj v aplikovanom klinickom výskume. Predstavuje senzitivnú technológiu na detekciu a funkčnú analýzu efektorových buniek imunitného systému. Je schopný s vysokou účinnosťou stanovovať frekvenciu špecifických buniek produkujúcich imunošpecifické proteíny, napr. cytokíny, alebo protilátky, ktoré majú dôležitú úlohu pri imunitných obranných reakciách.

Pyrosequenciator zabezpečuje modernú, presnú a rýchlu metódu pre sledovanie metylácie DNA. Oveľa častejšie ako dedičné sú sporadické formy rakoviny, za ktorými môžu stáť aj iné faktory, ako sú zmutované gény. Metylácia DNA je chemický proces zodpovedný za prepisovanie potrebných génov. Hodnotenie zmeneného spektra aktívnych génov v nádore zlepšuje včasnú diagnostiku a sledovanie účinnosti liečby onkologických pacientov.

Real-time PCR je prístroj využívaný v molekulárnej genetike na cyklické opakovanie procesu replikácie DNA. Pomocou polymerázovej reťazovej reakcie (PCR) sa amplifikujú genetické úseky DNA. Dokáže určiť prítomnosť a množstvo takých génov, ktoré súvisia s možným

výskytom rakovinového ochorenia. Tým dá rýchlu, presnú a správnu informáciu lekárovi pre výber správnej liečby a možnú záchranu ľudského života.

Kryostat a mikrotom umožňuje tvorbu rýchlych rezov zo zmrazených tkanív a ponúka informáciu o stave a štruktúre tkaniva, pričom zmrazené tkanivo zostáva nezmenené dlhý čas. To umožňuje získať DNA i RNA z nepoškodených buniek a tkanív čo je nevyhnutné na stanovenie genetických zmien vedúcich k nádorovému bujneniu.

Tkanivový mikroanalyzátor („Tissue microarray“) je laboratórne zariadenie, ktoré umožňuje rýchlu, rentabilnú a spoľahlivú analýzu rôznych nádorových znakov v tkanivových vzorkách pacientov. Využíva metódu „tissue microarray“ (mikroanalýza histologických preparátov), ktorej princípom je umiestnenie vzoriek z veľkého počtu individuálnych nádorových pacientov do jediného parafínového bločku alebo na jedno mikroskopické sklíčko a možnosť analyzovať ich súčasne. Metóda je výhodná pri limitovanej veľkosti vzorky pacienta alebo pri vysokej finančnej náročnosti diagnostickej metódy. Prístroj sme zapožičali do laboratória na Onkologickom ústave sv. Alžbety.

Výročné správy:

Mladá vedkyňa roka: U nás sa dá študovať tak dobre ako v zahraničí. Ani tam nemajú všetko [✉](#)

📅 8. 6. 2024, 19:00, Zdroj: kosice.korzar.sme.sk [✉](#), Vydavateľ: Petit Press, a.s., Autor: Elena Danková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 53 595 GRP: 1,19 OTS: 0,01 AVE: 770 EUR

Vyvíja senzory na medicínske testy.

Ocenenie Vedec roka SR 2023 už pozná svojich víťazov. Celkovým víťazom sa stal Martin Orendáč, ktorý tvorí tím s manželkou a zaoberajú sa štúdiom magnetických vlastností rôznych látok pri nízkych teplotách. Pôsobí na Prírodovedeckej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, rovnako ako víťazka kategórie Mladý vedec do 35 rokov IVANA ŠIŠOLÁKOVÁ.

Jej doménu je vývoj senzorov na rýchlu a presnú diagnostiku vírusových a civilizačných ochorení. V rozhovore pre Korzár prezradila, ako fungujú elektrochemické senzory, aké ochorenia sa nimi dajú detegovať a v čom spočíva ich výhoda.

„Trochu sa to zmenilo a chémia je populárnejšia ako bola, naozaj mladých zaujíma. Už ich netreba tak veľmi presvedčať, aby ju študovali. Skôr ich treba presvedčiť o tom, aby ostali študovať na Slovensku, lebo veľa z nich sa chystá do Brna alebo do Prahy. Ale ja som pôsobila niekoľko mesiacov na Masarykovej univerzite v Brne a nie je to zas až taký obrovský rozdiel, že by to tam bolo úplne úžasné a neporovnateľné s nami,“ hovorí Ivana Šišoláková.

V rozhovore sa dočítate: Čo vyvíja víťazka ocenenia, kedy sa jej testy dostanú do lekárne a za akú cenu, čo budú vedieť skúmať senzory zo športovej helmy alebo z oblečenia, čím sa zvykne odreať vo voľnom čase, ako zvláda neúspechy, do akej oblasti chce s testami ešte preniknúť.

Cenu ste získali za vývoj neenzymatických elektrochemických senzorov. Čo si pod tým máme predstaviť?

Je to diagnostická metóda, ktorá by mohla zahŕňať diagnostiku civilizačných ochorení a vírusov, no máme aj výskum na to, aby sa diagnostikovali markery pri onkologických ochoreniach.

Ide o malý senzor na veľmi podobnom princípe, ako fungujú glukomery. Rozdiel je ten, že v prípade glukomerov je tam enzým, to je glukóza oxydáza, v našom prípade ten enzým nahrádzame kovovými časticami, teda modifikujeme senzor kovom. Tým pádom je senzor omnoho stabilnejší, lacnejší.

Najmenší je senzor, ktorý sa vloží do potenciostatu (B) a ten sa napojí na akékoľvek zariadenie s USB portom. (zdroj: Ivana Šišoláková)

Vďaka čomu budú vaše senzory lacnejšie a jednoduchšie na skladovanie?

Vďaka tomu, že neobsahujú enzymatickú zložku. Pretože enzým, biologická zložka, dokáže existovať len pri určitých podmienkach, akými sú teplota a pH. Tým, že nahrádzame enzým kovom, máme vysoko stabilný senzor aj s vysokou presnosťou. Kov je aj podstatne lacnejší ako akákoľvek biologická zložka.

Senzory budú primárne určené pre oblasť medicíny, ale dali by sa využiť aj inde?

Využiť sa dajú aj na stanovenie rôznych ťažkých kovov v pôdach alebo vo vode. Takže v environmentálnej oblasti si tiež môžu nájsť svoje uplatnenie.

V senzore sa modifikuje len pracovná elektróda, čo je stredná okrúhla časť podľa toho, aký analyt stanovujeme. Senzory sú trojelektrodový systém, len zmenšený a vieme ním študovať rôzne deje, ktoré prebiehajú, napríklad aj korózne procesy a podobne.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Päťica vedeckých pracovníkov si v Bratislave prevzala ocenenia Čítajte

Vaše senzory môžu diagnostikovať civilizačné aj vírusové ochorenia. Aký je rozdiel medzi senzormi na vírusové a civilizačné ochorenia?

Mení sa práve úprava pracovnej elektródy, toho povrchu senzora. Ak máme napríklad stanovenie inzulínu, tak ho modifikujeme niklom, v prípade glukózy používame zlato, v prípade kyseliny mliečnej alebo kyseliny askorbovej používame skôr zinok. V závislosti od toho, čo ideme stanovovať, upravujeme povrch. V prípade vírusových ochorení používame tiež iné častice.

Senzory na diagnostikovanie rôznych ochorení. (zdroj: Ivana Šišoláková)

Dnes už existujú testy na mnohé z týchto ochorení. V čom budú vaše testy lepšie?

Testy, ktoré sú v súčasnosti na stanovenie napríklad inzulínu alebo cholesterolu, vyžadujú veľké a konštrukčne náročné prístroje, sú drahé a diagnostika ochorenia pri nich trvá aj niekoľko hodín. Čo si pamätáme z PCR testov na covid. Pretože si to vyžaduje školený medicínsky personál.

Naše senzory sú lacnejšie a meranie prebieha asi desať sekúnd. Pracujeme aj na vývoji softvérovej aplikácie, ktorá by pacientovi vedela dať len konečný výsledok. Nebude teda musieť vedieť čítať grafy. Je to teda rýchle, lacné a veľmi užívateľsky prijateľné.

Senzor je miniatúrny, pri stanovení diagnóz na rôzne choroby sa mení len jeho čierny kruh v strede. (zdroj: Korzár/Elena Danková)

Kam sa vloží tento malý senzor?

Je na to malinký prístroj – potenciostat, vo veľkosti zápalkovej škatuľky, ktorý má USB konektor, ktorý sa dá napojiť na notebook, tablet alebo mobil. K tomu je aj softvérová aplikácia, ktorá vyhodnotí meranie.

Z čoho vedia senzory určiť ochorenie – z krvi, moču, slín?

Je to veľmi závislé od ochorenia, ale intenzívne pracujeme na tom, aby to bolo neinvazívne, čiže nie z krvi. V prípade diabetikov by to mohol byť pot alebo sliny. Kolegyňa dokonca pracuje aj na stanovení analytov zo slíz.

Takže testy sa budú dať využiť aj v domácom prostredí?

Celý výskum je robený tak, aby sa testy dali robiť prioritne v domácom prostredí.

Čo znamená, že testy budú lacnejšie? Antigénové testy na covid stáli v lekární možno tri – štyri eurá...

Ale mali dosť nízku presnosť. PCR testy mali lepšiu presnosť, ale boli drahšie. Naše senzory budú presné a ich cena bude približne do eura.

Súvisiaci článok Súvisiaci článokVedec Pavol Čekan: Ak nás štát bude vyháňať, odchodu sa nebránim Čítajte

Budú sa dať vaše testy kúpiť voľne, bez predpisu v lekární? Budú určené aj na preventívne sledovanie pacientov?

Áno. A až keby ste mali vysoké hodnoty, zájdete za lekárom.

Aká dlhá cesta vás čaká, kým budú môcť byť v predaji?

Momentálne by sme mali vstupovať do klinického skúšania, lebo všetko sa zatiaľ realizuje na simulovaných telesných tekutinách. To znamená, že my si tekutiny na testovanie objednáваме. Určite potrvá ešte rok, kým sa dostaneme cez klinickú fázu. Kým sa budú dať kúpiť, tak to potrvá hádam maximálne dva roky.

Nemôžete použiť sliny vás, ktorí na tom pracujete?

Nie je to povolené, o tom rozhoduje etická komisia.

Mladá vedkyňa pri práci. (zdroj: Ivana Šišoláková)

Pôjde o unikátny test svojho druhu na svete? Alebo už niečo podobné existuje?

Ak by vyšlo všetko podľa plánu a prešlo by to aj s celou aplikáciou ako komplexné konštrukčné riešenie na viacero analytov, tak by to mohol byť prvý takýto test. Pri senzoch, ktoré sme robili na covid, sa nám stalo, že kým sme ich stihli dať patentovať, tak s tým prišli Číňania. Verím, že tentoraz sa nám podarí byť prví, pretože sme aj trochu upravili spôsob prípravy.

Z testov bude možné zistiť len to, či človek má alebo nemá vírus? Alebo aj množstvo vírusu v tele?

Človek dostane informáciu aj o koncentrácii vírusu v tele. Takisto pri glukóze, pri inzulíne, tam pôjde hlavne o koncentráciu, ináč by to nemalo zmysel.

Momentálne pracujú kolegovia na tom, aby vytvorili senzory aj do heliem pre športovcov. Pretože niektoré analyty je možné určiť aj z potu. Človek bude testovaný priamo pri hre z helmy, nemusí pre testovanie robiť nič viac, ako sa potiť. Senzory sa dajú tlačiť aj na rôzne fólie alebo aj na oblečenie.

Senzory na oblečení alebo v helme budú jednorazové?

Nie som si istá, lebo my sme to ešte na oblečení netestovali, ale aj tieto senzory, ktoré máme, sú jednorazové. Ale sú malé a lacné.

Je to náročná a zdĺhavá práca, hovorí vedkyňa. (zdroj: Ivana Šišoláková)

Ste spoluautorkou prihlášky patentu s názvom Modifikovaná uhlíková elektróda so zvýšenou vodivosťou a spôsob jej výroby. Kedy budete vedieť, či vám bol tento patent udelený?

Tento patent nám už prešiel, je schválený. Pracovali sme na ňom v spolupráci s Univerzitou Tomáše Bati v Zlíne. Vyvíjali sme nový polymér, ktorý sme použili na modifikáciu elektródy, aby sme zvýšili jej vodivosť, aby sme mohli vôbec analyty stanovovať. Išlo prioritne o inzulín a glukózu v tomto prípade.

Cenu ste dostali aj za budovanie významných spoluprác. O aké spolupráce išlo?

Máme medzinárodný projekt podporený NATO, kde spolupracujeme s Technickou univerzitou vo Viedni a s Univerzitou Tomáše Bati v Zlíne. Zároveň sú v projekte zakomponované aj zahraničné súkromné firmy.

Súvisiaci článok Súvisiaci článokPrešovčan Pavol Čekan stál pri tvorbe nových testov na Covid-19 Čítajte

Ako vznikajú takéto spolupráce? Vy ich oslovujete?

Väčšinou to vzniká na konferenciách, kde sa spoznáme, kto čo robí a ako pracuje. Spoluprácu s vybranými firmami aj ponúkame, je to celé náročné a je to dlhý proces. Najprv musíte firmy presvedčiť o tom, že má zmysel do vás investovať čas a peniaze. Niektoré spolupráce ani nevyjdú, čo je tiež v poriadku.

Akú úlohu zohrávate na domácich testoch vy a akú vaši spolupracovníci?

Senzor je zložený z viacerých častí. My vymýšľame modifikácie uhlíkovej elektródy na najčastejšie kovy a testujeme to. Na to, aby sme kovy fixovali na povrchu elektródy, potrebujeme ešte vhodný polymér. Práve ten polymér nám vyvíjajú v Zlíne, kde je centrum polymérnych systémov priamo na to orientované. Tam som vlni bola pol roka na postdoktorandskom pobyte, čiže aj odtiaľ je spolupráca.

Technická univerzita vo Viedni je zase špecializované pracovisko na techniky, ktoré ich charakterizujú, to znamená, že majú všetky možné mikroskopy, ktorými nám potom senzory ocharakterizujú. IT súkromná firma nám k tomu pripravuje softvérovú aplikáciu.

Prečo a kedy ste sa rozhodli študovať práve chémiu? Nie je to práve oblasť, o ktorej by niekto sníval už do detstva...

Mne vždy išli skôr prírodovedné predmety. Myslela som si, že pôjdem na medicínu alebo farmáciu, aj rodičia chceli, aby som sa uberala týmto smerom. Keď som bola na dni otvorených dverí tu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika, úplne ma to očarilo a rozhodla som sa študovať chémiu na katedre fyzikálnej chémie.

Čo vás tak očarilo na dni otvorených dverí?

Bola som aj na prijímačkách na farmaceutickej chémii, ale tam ma to vôbec nezaujalo. Tu to bolo to skvelé. Prednášali nám, aké sú možnosti spoluprác a cestovania. Chémia je veľmi interdisciplinárna oblasť.

Vtedy som sa stretla aj s kolegyňou, s ktorou dnes sedím v kancelárii, s docentkou Andreou Strakovou Fedorkovou, ktorá sa vtedy vrátila z Argentíny a hovorila nám o tom. Pol roka žila v Barcelone, celé svoje doktorandské štúdium precestovala a mňa to vtedy veľmi fascinovalo.

Nechceli ste ísť radšej rovno študovať alebo pracovať do zahraničia?

Nie. Aj tak často cestujem kvôli spoluprácam. Môžem ostať doma, pracovať na Slovensku, a zároveň máme svetové spolupráce. Teraz boli kolegyne v Číne a v Kórei. Ja som zatiaľ cestovala len po Európe, ale v októbri je veľká elektrochemická konferencia na Havaji, kde možno pôjdeme.

Stretávate sa teraz so stredoškólakmi a hovoríte im tiež o tom, prečo by mali študovať u vás?

Väčšinou robíme na stredných školách popularizačné prednášky alebo prídu maturanti sem. Podľa mňa sa to trochu zmenilo a chémia je populárnejšia ako bola, naozaj ich zaujíma. Už ich netreba tak veľmi presvedčať, aby ju študovali.

Skôr ich treba presvedčiť o tom, aby ostali študovať na Slovensku, lebo veľa z nich sa chystá do Brna alebo do Prahy. Ale ja som pôsobila niekoľko mesiacov na Masarykovej univerzite v Brne a nie je to zas až taký obrovský rozdiel, že by to tam bolo úplne úžasné a neporovnateľné s nami. Dokonca si myslím, že momentálne ako pracovisko môžeme veľmi konkurovať výskumu, aký sa robí napríklad v Brne.

Súvisiaci článok Súvisiaci článokKeď to ide v Texase, musí to ísť aj na Slovensku. Ako zabrániť odlivu mozgov (rozhovor) Čítajte

Čiže nejde len o prístrojové vybavenie a financie, ktoré má fakulta k dispozícii?

Je to aj o tom, ale ani zahraničné univerzity nie sú všetky tak výborne vybavené, ako by sme si mysleli. Všade je niečo super a niečo, čo chýba. Nenájdete pracovisko, na ktorom by boli všetky prístroje.

Navyše, každý stroj pre chemikov je drahý na prevádzku. Na to slúžia práve spolupráce, aby každý prispel tým, čo vie a čím disponuje. Iba ponuku na Island som naozaj zvažovala, ale nakoniec som sa rozhodla zostať tu. Veď lietať hore-dole sa dá kedykoľvek.

Ale tam by ste zarobili ich plat...

A mala by som ich životné náklady. Takže je to asi jedno. Zároveň sme si v tom čase s manželom kúpili psa, ktorého sme potrebovali vziať s nami, a na Islande musí byť dovezené zviera najprv v dlhodobej karanténe. Čo neprichádzalo do úvahy v našom prípade.

Stretávate sa vo svojej vedeckej práci často aj s neúspechmi?

Som len štyri roky po ukončení štúdia, teda ešte nemám toľko rôznorodých skúseností. Neúspech je skôr v tom, že si napíšeme napríklad šesť projektov a z toho vyjde jeden.

Ráta sa s tým, že vám niekedy nepodporia projekt, zamrzí to len na chvíľu. Pretože naša práca je o skúšaní a vylepšovaní. Je fajn si prečítať aj spätnú väzbu na projekty, stále nám hodnotiacia komisia niečo odporučí, od čoho sa dá odraziť. A zas keď nám prejde projekt, je to obrovský úspech.

Ste vedúcou katedry fyzikálnej chémie. Ako sa vám to podarilo tak skoro po ukončení štúdia?

Bývalá vedúca katedry je momentálne prorektorka, tak sa hľadala za ňu náhrada. Vo voľbách som bola kolegami zvolená ja. Tiež som z toho bola prekvapená. Ale aj potešená.

Nebrzdí vás to vo výskume, keď máte na starosti aj viac byrokracie?

Určite. Ale dnešná veda už nie je len úplne o vede. Aj pri projektoch musíme byť manažéri aj ekonómovia. Okrem výskumu aj učím, robím vlastne z každého trochu.

Ženy vo vedeckej oblasti boli dlhodobo podceňované, niektoré svoju prácu museli skrývať za mužských kolegov, aby si ju vôbec niekto všimol. V 21. storočí je to určite už lepšie, no vnímate niekedy predseda len predsudky voči tomu, že ste mladá a ešte k tomu žena? Musíte sa viac snažiť a argumentovať, aby ste dokázali, že problematike rozumiete?

U nás na katedre sú len dvaja muži – jeden doktorand a jeden zamestnanec. Ostatné sme ženy, takže v tomto problém nevidím. Skôr cítim niekedy nedôveru kvôli mladému veku. Ale aj to sa časom spraví.

Súvisiaci článok Súvisiaci článok Byť ženou stále v niektorých prípadoch znamená hendikep, vyhlásila prezidentka k MDŽ Čítajte

Aké máte profesijné sny?

Veľmi by som chcela, aby sa naše senzory dostali do predaja. Vidieť svoje dielo, na ktorom dlho pracujem. Zároveň si plne uvedomujem, že niektorí kolegovia pracujú na svojom výskume aj dvadsať rokov a stále to nemajú ukončené.

Ani len netušíme, čo sa bude dať vymyslieť o päť rokov, takže sa nechám prekvapiť. Kolegyňa pracuje na vývoji batérií a tam sa to mení v horizonte roka.

Ivana Šišoláková so svojim samojedom - obaja zbierajú ocenenia vo svojich oblastiach. (zdroj: Vivien Šestinová)

Vašu záľubou je aj váš pes – samojed. Chodíte s ním aj na súťaže?

S našou fenkou sme precestovali už aj časť Európy. Je to výstavný pes a behávame s ňou aj canicross, už má za sebou aj nejaké úspechy. Zároveň je to aj canisterapeutický pes, takže ešte vo voľnom čase s ňou chodievame do škôl a podobne. Deťom to veľmi pomáha.

Naša fenka aj vyzerá objektívne veľmi pekne, je to usmievavý biely medvedík, takže deti z nej nemajú taký strach. Ona je veľmi pokojná, bude sa s nimi hrať a robiť, čo jej povedia.

Keďže naša práca je veľmi náročná, človek potrebuje vypnúť, čo sa mi pri psíkovi darí. Kým sme ju nemali, veľa som liezla, mám pochodené celé Tatry, čo je tiež výborný relax. Keď som desať hodín nemyslela na prácu, ale len na to, či prežijem alebo neprežijem.

Nerozmýšľali ste aj nad prepojením sensorov a testov s veterinárnou oblasťou a so psíkmi?

Rozmýšľali. Senzormi by sa dali rýchlejšie stanoviť diagnózy aj u zvierat. Budeme sa tým zaoberať aj intenzívnejšie, lebo tam tie klinické skúšky nie sú také náročné a zdĺhavé ako u ľudí, preto by testy pre zvieratá mohli byť v predaji skôr.

Autor: Elena Danková

Dnes hľadáme fyziku za štandardným modelom, hovorí vedkyňa, ktorá v CERN-e skúma tvorbu podivnosti [☑](#)

☑ 9. 6. 2024, 7:57, Zdroj: [dennikn.sk](#) ☑, Vydavateľ: N Press, s.r.o., Autor: Zuzana Vitková, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Dosah: 340 344 GRP: 7,56 OTS: 0,08 AVE: 1428 EUR

Jadrová fyzik Lucia Anna Tarasovičová skúma v Európskej organizácii pre jadrový výskum (CERN), ako sa správa hmota podobná horúcej kaši, z ktorej po veľkom tresku vznikol náš vesmír. O tom, koľko percent sveta okolo nás približne poznáme a ako sa to európske laboratórium snaží zmeniť, sme sa s vedkyňou rozprávali pri príležitosti 70. výročia založenia CERN-u.

V rozhovore sa dočítate aj:

ako pomáha technológia, ktorá vznikla v CERN-e, pri vyšetrovaní tumorov;

ako (a prečo) vedci hľadajú nové častice;

či na zem dopadne ako prvé kilo hmoty alebo kilo antihmoty;

prečo vesmír tesne po vzniku pripomínal horúcu kašu a ako ju vedci „uvarili“ v CERN-e;

prečo majú ľudia začínajúci vo vede často impostor syndróm.

Tento článok si môžete prečítať vďaka ESET Science Award – oceneniu, ktoré podporuje výnimočnú vedu na Slovensku.

Európska organizácia pre jadrový výskum (CERN) oslavuje 70 rokov od svojho založenia. Na jeho chod sa skladajú všetky členské štáty, medzi ktoré patrí aj Slovensko. Ako za ten čas zmenil život ľudí, ktorých povedzme časticová fyzika vôbec nezaujíma?

Na to, aby mohli všetky experimenty v CERN-e fungovať, je potrebné posúvať a vyvíjať nové technológie. Jednou z najvýznamnejších technológií, ktoré tam vznikli, je internet. Vedci ho vymysleli, aby mohli medzi sebou ľahšie komunikovať. Na prelome 70. a 80. rokov si zase uľahčili prácu a zredukovali počet gombíkov na zariadeniach tak, že vymysleli dotykovú obrazovku. Takzvané PET scany sa zase používajú v medicíne. Touto technológiou sa dnes robí bežné vyšetrenie tumorov.

Ako to funguje?

Pri PET scanoch sa používa pozitron, ktorý vzniká pri rozpade kontrastnej látky. Je to antičastica k elektrónu, ktorý sa vyskytuje v molekulách tvoriacich naše telá. Kontrastná látka sa najrýchlejšie dostane do nádoru, lebo ten je veľmi prekrvený. Tam sa začne rozpadávať a pozitron zreaguje s elektrónom. Pri tejto reakcii vzniknú dva fotóny (častice svetla – pozn. red.) letiace opačnými smermi, ktoré zachytí detektor, a podľa smeru vieme, odkiaľ tieto fotóny prileteli. Keďže kontrastná látka sa najviac nachádza práve v tumore, ten bude na výslednom obrázku žiariť.

Čím si vedci v CERN-e uľahčujú prácu dnes a môžu sa takéto technológie teoreticky časom dostať do nášho praktického života?

Praktické aplikácie si viem predstaviť v rámci spracovania naozaj veľkého objemu dát. Ďalšia vec sú rôzne kremíkové detektory. V CERN-e sa pracuje na tom, aby boli tieto detektory čo najtenšie, ohybné a tak ďalej. Viem si teda predstaviť, že by sa to o pár rokov dalo aplikovať aj v rôznych sférach bežného života, ale momentálne sa to vyvíja len ako technológia pre detekčné systémy CERN-u.

Pamätáte si ešte na to, ako ste CERN vnímali pred tým, než ste v ňom začali pracovať?

Prvé reálne stretnutie s CERN-om som zažila ako študentka na strednej škole, keď sme tam šli na školský výlet. Laboratórium ma vtedy tak nadchlo, až som si povedala, že by som tam chcela niekedy v budúcnosti pracovať. Prednášky o tom, ako to celé funguje, ale najmä to multikultúrne prostredie na mňa spravili veľký dojem.

Čo za 70 rokov fungovania CERN-u považujete za jeho najväčší úspech?

Bolo ich, samozrejme, veľa, ale myslím, že za posledných 15 rokov bol tým najväčším objav Higgsovho bozónu. Šlo totiž o potvrdenie existencie poslednej skladačky štandardného modelu fyziky.

Čo je momentálnou vlajkovou loďou v rámci výskumu laboratória?

Dnes je to hľadanie fyziky za štandardným modelom. Štandardný model je teória, ktorá momentálne opisuje elementárne častice najlepšie. Je veľmi presná a veľmi veľa meraní ju potvrdzuje na množstvo desiatinných miest. Ale sú veci, ktoré nedokáže opísať, takže vieme, že musí existovať aj niečo iné. Hlavne na experimentoch s názvami CMS a ATLAS sa preto vedci a vedkyne snažia nájsť nejaký dôkaz, že táto fyzika za štandardným modelom existuje. Napríklad v podobe nejakej novej častice.

Má teoretická fyzika nejaké tipy na to, čo by za tým štandardným modelom mohlo byť?

Teórií je, samozrejme, viacero. Od minimalistickej, v ktorej sa len pridajú nejaké dve až tri nové častice, až po supersymetriu, ktorá predpokladá, že každá elementárna častica má svojho superpartnera. Potom sú aj oveľa zložitejšie teórie, ako napríklad teória strún, ktorá je momentálne dostupnou technológiou podľa mňa nedokázateľná. Teoretici sa v rámci nej snažia prísť na niečo, čo by sa dalo namerať, keďže teória bez pozorovateľnej veličiny nemá zmysel. Ale nejakých vhodných kandidátov zatiaľ nemáme.

Častice štandardného modelu. Vľavo vidíme stavebné častice hmoty: hore kvarky a dole leptóny. Stabilná hmota sa skladá iba z kvarkov u (up) a d (down) a elektrónov (e). Ďalšie dva stĺpce sú ťažší príbuzní. Hovoríme im 2. a 3. generácia a líšia sa od prvej iba hmotnosťou, sú to podivný (s), pôvabný (c), krásny (b) a top (t) kvark. Pri leptónoch zas mión a tau leptón. Vpravo sú nosiče interakcie medzi časticami a v strede Higgsov bozón. Zdroj – Lucia Anna Tarasovičová

Akú najbizarnejšiu teóriu o našom vesmíre sa už CERN-u podarilo experimentálne potvrdiť ?

Nemám konkrétny najbizarnejší príklad, ale veľmi zaujímavé je napríklad meranie gravitačného pôsobenia na antihmotu. Publikované bolo len minulý rok a vyšlo z neho, že gravitácia na nich pôsobí rovnako. Hmotnosť častíc hmoty aj antihmoty je teda rovnaká a líši sa iba ich náboj. Vďaka takémuto meraniu napríklad vieme povedať, že antihmota nemôže za rozpínanie vesmíru.

Veľký hadrónový urýchľovač má životnosť približne do roku 2039 a do budúca je jednou z možností výstavba takmer 100-kilometrového urýchľovača, ktorý by mal mať oveľa väčšie energie. Je to už pevný plán, alebo sa nad budúcnosťou časticového výskumu v Európe ešte uvažuje?

Myslím, že výstavba budúceho urýchľovača ešte nie je stopercentne istá a rokovania stále prebiehajú. Osobne si myslím, že existencia takéhoto laboratória v Európe je veľmi dôležitá, pretože nejde len o samotný fyzikálny výskum, ale aj o vývoj nových technológií, vzdelávanie študentov a zvyšovanie celkového povedomia o dôležitosti vedy. Myslím, že zo všetkých týchto hľadísk je existencia laboratória CERN pre Európu dôležitá. Či už sa bude stavať nový urýchľovač, alebo sa ten plán ešte nejako zmení.

Na čo potrebujeme v urýchľovači vyššie energie?

Znova sa vraciame k novým časticam a k fyzike za štandardným modelom. Jedna z najznámejších rovníc fyziky je Einsteinova $E = mc^2$, ktorá hovorí o tom, že energia je nejakým ekvivalentom hmotnosti alebo hmoty. To znamená, že na čím väčšiu energiu urýchlime napríklad protóny, tým môžeme vytvoriť časticu s vyššou hmotnosťou.

Jednou z teórií je, že nové častice za štandardným modelom majú vyššiu hmotnosť než tie, ktoré poznáme teraz. Jedným z dôvodov, prečo sme ich doteraz neobjavili, teda môže byť, že na to nemáme dostatočnú energiu. To je jedným z dôvodov, prečo stále túžime ísť na vyššie a vyššie energie.

Vedkyňa v CERN-e. Zdroj – archív L.A.T.

Keby ste to mali percentuálne odhadnúť, tak akej časti vesmíru okolo nás dnes rozumieme?

Približne 5 % hmoty tvoria klasické atómy a molekuly, ktoré poznáme zo Zeme a ktorým, dajme tomu, rozumieme. Ďalších približne 20-25 % tvorí niečo, čomu hovoríme tmavá hmota. Tam máme aspoň nejaké náznaky, ako by to mohlo fungovať, a tušíme, čo by to mohlo byť. No a tých zvyšných 70-75 % tvorí tmavá energia, pri ktorej nemáme ani len tušenie, čo to je. Takže rozumieme piatim percentám vesmíru.

Podme k vášmu výskumu. Spolupracujete na experimente ALICE, ktorý skúma udalosti po veľkom tresku. Ako blízko k nemu sme a čo vlastne chceme zistiť ?

Hlavným cieľom výskumu na experimente sú zrážky ťažkých iónov. Pri nich vzniká zaujímavá forma hmoty – kvarkovo-gluónová plazma – ktorá tvorila vesmír tesne po veľkom tresku. Čiže si ju experimentálne vyrábame a snažíme sa zistiť, ako sa správa, rozpína a ako s ňou interagujú iné častice.

Veľmi sa mi páči prirovnanie kvarkovo-gluónovej plazmy k horúcej kaši alebo polievke, z ktorej po veľkom tresku vznikol náš vesmír. Stotožňujete sa s týmto prirovnaním?

Určite áno. Práve sme s kolegyňou polemizovali o tom, či je to skôr polievka alebo kaša, a zhodli sme sa, že pomenovanie kaša bude najpresnejšie. Elementárne častice sú tam totiž veľmi blízko seba a podobajú sa na tekutinu, ktorá tečie a rozpína sa.

Ako si to teda môžeme predstaviť ? Po veľkom tresku vznikla nejaká veľmi horúca kaša, kde boli natlačené všetky molekuly, ktoré potom začali kypieť, teda rozpínať sa?

Môžeme si to predstaviť ako naozaj hustú a teplú hmotu, ktorá sa rozpína do chladnejšieho prostredia. Nemôžeme však hovoriť o molekulách ani o atónoch, dokonca ani o jadrách. Jadrá sa totiž skladajú z protónu a neutrónu a tie sú tvorené kvarkami a gluónmi. No a táto hmota je taká hustá, že kvarky a gluóny nevedia, ku ktorému protónu alebo neutrónu patria. Preto hovoríme, že sú tam „voľné“ a v

tejto kaši sa môžu voľne pohybovať a pôsobiť na seba. Keď potom prekročia nejakú kritickú teplotu, začnú zase formovať tie protóny a neutróny a z nich môžu vznikáť ťažšie častice.

Vznik kvarkovo-gluónovej plazmy. Zdroj – Lucia Anna Tarasovičová

Čo môžeme z tejto kaše zistiť ?

Mojou úlohou je skúmanie produkcie podivnosti. V našej bežnej hmote, z ktorej sa skladáme, sú protóny a neutróny. V nich sú dva druhy kvarkov. Avšak v našom štandardnom modeli existuje až šesť druhov kvarkov. Jeden z nich sa volá podivný, ten skúmam ja, a potom máme aj pôvabný či krásny kvark.

Podivný kvark sa nachádza v hadrónoch, ktoré vznikajú pri rôznych typoch zrážok, ale pri zrážkach ťažkých iónov ho vzniká viac kvôli produkcii kvarkovo-gluónovej plazmy. Máme indície, že takáto kvarkovo-gluónová plazma vzniká aj pri zrážkach oveľa menších systémov, kde nebola predpovedaná. Študuje sa teda napríklad to, či môže vznikáť pri systémoch protón-protón, a snažíme sa prísť na to, čo je najmenší kúsok hmoty, ktorý dokáže byť taký hustý a teplý, aby sme mohli hovoriť o kvarkovo-gluónovej plazme. Máme k tomu už nejaké nápovedy, ale stále nám chýba jednoznačný dôkaz.

Na experimente ALICE pracuje relatívne veľa slovenských vedcov. Prečo práve tam? Je to nejaká skupina, ktorá sa historicky sformovala?

Slovensko má účasť na dvoch experimentoch v rámci LHC (Veľký hadrónový urýchľovač – pozn. red.) – ATLAS a ALICE. Na ďalších dvoch neparticipuje, takže to je jeden z dôvodov. Rovnako to má aj Česko a tam tiež študuje veľa slovenských študentov, ktorí sa k týmto kolaboráciám pridávajú.

Spomínali ste, že vám sa CERN zapáčil počas školskej exkurzie. Čo by mal robiť človek, ktorý by tam tiež chcel pracovať?

Úplne stačí začať študovať fyziku a zvoliť si špecializáciu jadrová a subjadrová fyzika.

Veľa sa hovorí o tom, ako dosiahnuť, aby boli v takzvaných STEM oblastiach, do ktorých spadá veda, technológia, inžinierstvo a matematika, adekvátne zastúpené ženy. Ako je to vo fyzikálnych odboroch?

Neviem, či niekedy úplne dosiahneme 50 na 50, ale zvyšujúci sa počet žien vidíme aj vo fyzike. Z výskumov vyplýva, že až po doktorandské štúdium je zastúpenie žien relatívne dobré. Myslím, že žien je približne tretina. Problémy sa začínajú pri vyšších pozíciách, čiže keď sa pozeráme na posty doktorandov alebo juniorských či riadnych profesorov, tak tam zastúpenie žien prudko klesá.

Dôvody sú rôzne. Jedným z nich je, že ak ide žena na materskú, tak má nejakú prestávku v kariére, ktorú potom býva ťažké dobehnúť. Samozrejme, sú aj svetlé výnimky, napríklad mám skúsenosť, že v Nemecku sa pri výberových konaniach zohľadňuje, že ak mal mať človek po doktorandskom štúdiu nejaký počet publikácií, tak žene, ktorá bola na materskej, sa nejaké roky pripočítajú. To znamená, že má dlhšie obdobie na to, aby stihla požadovaný počet článkov vypublikovať.

Ďalší problematický aspekt je ten, že vo vede treba za prácou veľa cestovať. Vo svete je štandardom, že kontrakty trvajú 2-3 roky a potom sa za ďalším kontraktom treba presťahovať niekam ďalej. Osobne mám dojem, že toto je pre ženu s rodinou trochu ťažšie než pre muža s rodinou.

V jednom z rozhovorov ste uviedli, že najdôležitejšia vec, ktorú ste v rámci práce počuli, je, že takmer každý má impostor syndróm. Ten sa často spája najmä so ženami, ktoré majú pocit, že ich úspechy či pracovné pozície nie sú výsledkom ich schopností, ale dielom šťastnej náhody a že na nich vlastne nemajú čo robiť. Vnímate to takto aj vy?

Rozprávala som sa o tom na jednej konferencii s kolegyňou, zhodou okolností vo Wuhane v roku 2019. Vtedy som mala ukončený len prvý rok doktorandského štúdia a bola som relatívne vystrašená z toho, že nie všetkým prednáškam rozumiem. Vrela som jej, že neviem, čo tam teda budem robiť.

Vtedy mi táto kolegyňa povedala, že je to v poriadku, takéto pocity má každý a všetko sa časom naučím. Dodala, že tí profesori, ktorí sedia v prvých radoch a stále sa niečo pýtajú, to už všetko počuli stokrát. Takže keď príde nejaká malá novinka, vedia na ňu reagovať. Za roky, čo takéto prednášky počúvam, som si už uvedomila, že to takto naozaj funguje, veľa vecí sa opakuje a časom sa človek cíti oveľa lepšie.

Vedkyňa v CERN-e. Zdroj – archív L.A.T.

Má teda v časticovej fyzike impostor syndróm úplne každý začiatočník nehľadiac na pohlavie?

Predpokladám, že je to dosť možné. Ale ja som sa o tom rozprávala len so spomínanou kolegyňou a stačilo mi to na to, aby som si to v sebe vyriešila. Takže neviem to potvrdiť.

V rámci 70. výročia CERN-u bude na Slovensku v júni niekoľko podujatí. Na ktoré by ste našich čitateľov pozvali?

Dve hlavné podujatia sa v Bratislave budú konať 10. a 11. júna vo V-klube. Bude tam výstava o CERN-e a diskusia, kde budem vystupovať napríklad aj ja. V Košiciach budú výstava a prednášky pre verejnosť 19. až 21. júna v Steelparku. Podrobný program môžu nájsť čitatelia na webe .

Lucia Anna Tarasovičová

Je jadrová fyzička. Pôsobí v CERN-e a na Ústave fyzikálnych vied Prírodovedeckej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Pracuje na experimente ALICE, kde sa zaoberá tzv. kvarkovo-gluónovou plazmou. V rámci kolaborácie vedie skupinu zaoberajúcu sa koreláciami častíc.

Jadrová fyzička Lucia Anna Tarasovičová. Zdroj – archív L.A.T.

Autor: Zuzana Vitková

Výskumníčka z Oxfordu Miroslava Rabajdová: Ženy do vedy prinášajú empatiu [🔗](#)

📅 9. 6. 2024, 18:06, Zdroj: zdravie.pluska.sk [🔗](#), Vydavateľ: News and Media Holding a.s., Autor: Dáša Balogová, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, UPJŠ

Dosah: 5 783 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 335 EUR

Miroslava Rabajdová je slovenskou top odborníčkou na reprodukčnú medicínu a spoluautorkou novej metódy, ktorá môže pomôcť v liečbe neplodnosti.

Doc. RNDr. [Miroslava Rabajdová](https://www.linkedin.com/in/mirka-rabajdov%C3%A1-64452118/), PhD. pôsobí na funkčnom mieste profesorky v [Ústave lekárskej a klinickej biochémie na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach](https://www.upjs.sk/lekarska-fakulta/ustav/lekarska-a-klinicka-biochemia/), rovnako aj ako prodekanka pre granty, rozvoj a medzinárodné vzťahy UPJŠ LF. Zameriava sa na oblasť reprodukčnej medicíny – výskum a vývoj reprodukcie, profilácií a terapeutické možnosti ovplyvnenia vnímavosti, receptivity endometria ženy, ako aj profilácie embryí najvhodnejších na prenos do maternice v procese umelého oplodnenia. Počas svojej vedeckej kariéry absolvovala študijný pobyt v Laboratóriu biológie nádorovej bunky v Ústave biochémie a experimentálnej onkológie na 1. lekárskej fakulte UK v Prahe (2012) a v rokoch 2014 až 2015 postdoktorandský pobyt na Univerzite v Oxforde. V roku 2016 získala v kategórii do 35 rokov titul mladý onkológ Slovenska. V roku 2021 získala cenu Inovácia Slovenska. V roku 2023 sa stala laureátkou 7. ročníka talentového programu L'Oréal–UNESCO Pre ženy vo vede na Slovensku a bola nominovaná na cenu Krištáľového krídla v kategórii medicína a veda. Je autorkou či spoluautorkou mnohých pôvodných vedeckých prác, učebníc, monografií, ako aj spolupôvodkyňou medzinárodnej patentovej prihlášky Spôsob neinvazívneho testovania úspešnosti in vitro fertilizačného procesu.

Dáta signalizujú, že neplodnosť sa môže týkať už každého piateho páru. Čo všetko ju ovplyvňuje?

Neplodnosť je celosvetový problém a postihuje viac ako 48 miliónov párov, každý rok narastá. Štatistiky sa rôznia, niektoré hovoria, že postihuje každý siedmy pár, niektoré, že každý piaty. Z veľkej časti to spôsobujú zmeny v reprodukčnom správaní spoločnosti. Hranica začiatku snahy o počatie sa posúva až na obdobie po tridsiatke a predovšetkým ženská plodnosť je veľmi prísne vekovo limitovaná. Po 35. roku života už začína prudko klesať. Okrem zdravotných problémov, ktoré majú značný vplyv na počatie, je to aj emocionálny stav páru, stres, pracovné zaťaženie, zdravý životný štýl, fajčenie, obezita, užívanie návykových látok, ale aj nedostatok pohybu.

Mnohí amnohé podstúpia umelé oplodnenie aj opakovane, no bez záruky. Od čoho závisí úspech?

Ako neplodnosť a prirodzené počatie, tak aj asistovaná reprodukcia je multifaktorový proces, ktorý ovplyvňuje mnoho činiteľov. Za úspešné piliere IVF považujeme výber vhodných spermií, zrelosť vajíčok, embryo s najväčším implantačným potenciálom, vnímavé endometrium – výstelku maternice ženy, a samotný proces embryotransferu.

Vy sa ako výskumníčka zaoberáte neinvazívnou diagnostikou zmien v in vitro fertilizačnom procese pomocou RNA molekúl. Navrhli ste inovatívnu technológiu chránenú patentom. V čom spočíva?

Náš výskum sa týkal kombinácie molekulovej metódy sekvenovania a umelej inteligencie. Vyhodnocovali sme molekuly, ktoré embryo uvoľňovalo do svojho kultivačného média, ktoré je potrebné pre vývoj prvých piatich dní počas umelého oplodnenia. Avšak po prenose embrya do maternice alebo po zmrazení ďalších embryí sa toto kultivačné médium likviduje, keďže je nepotrebné. My sme ho využili ako diagnostický materiál. Umelá inteligencia nám potom na základe množstva údajov zo sekvenovania vytvorila molekulový profil embrya – ktoré embryo sa zdá z hľadiska biologického obrazu najvhodnejšie na transfer do maternice. Je to metóda, ktorá má slúžiť ako podporný diagnostický nástroj k potvrdeniu už známych skórovacích systémov, ktoré sa využívajú v centrách asistovanej reprodukcie.

Vakom štádiu je výskum akedy vaša metóda začne pomáhať párom na Slovensku či vo svete?

Táto metóda sa pretavila do podania medzinárodnej patentovej prihlášky a **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Univerzita Komenského v Bratislave a Masarykova univerzita v Brne odpredali patentové nároky súkromnému investorovi, ktorý bude ďalej pokračovať vo vývoji. Počas dlhoročného vývoja profilácie embrya sme však dospeli k záverom, že napriek tomu, že skórovací systém vyhodnotí, že je embryo „kvalitné“ a vhodné na transfer do maternice, to neznamená, že dôjde k implantácii embrya do sliznice maternice. Preto sa v posledných rokoch venujeme nielen profilácii embrya s najvyšším implantačným potenciálom, ale aj profilovaniu a možnosti ovplyvnenia vnímavosti [endometria](https://zdravie.pluska.sk/ochorenia-a-z/endometrioza/).

Ako konkrétne?

Je známe, že kľúčovú úlohu počas implantácie zohrávajú glykozaminoglykány prítomné na povrchu epitelových buniek embrya, ale aj endometria maternice. Medzi týmito glykozaminoglykánmi je hlavnou zložkou kyselina hyalurónová. Ukazuje sa, že nedostatočné aj nadmerné množstvo kyseliny hyalurónovej a jej derivátov na povrchu endometria môže brániť úspešnej implantácii embrya. Nateraz chýbajú relevantné štúdie a aj tie, ktoré sú, si navzájom odporujú. Možno v budúcnosti zmenou množstva a zloženia prítomnej kyseliny hyalurónovej a jej derivátov bude možné ovplyvniť vnímavosť endometria. V tejto oblasti je však dlhá cesta výskumu a vývoja pred nami.

Prečo vás zlákala práve veda o živej prírode a prečo neplodnosť?

Na Lekárskej fakulte **UPJŠ** v Košiciach je okrem iných odborov dlhá tradícia výskumu a vývoja patológií ženského reprodukčného systému. Nás so Silviou (Toporcerovou, líderkou klinickej časti projektov v oblasti neplodnosti na **UPJŠ**, pozn. red.)
dali dokopy naši tútori a prednostovia profesorka Mária Mareková a profesor Peter Urdzík. Začali sme spoločne reflektovať na potreby praxe a snažíme sa o výskum a vývoj, ktorý sa možno v blízkej budúcnosti dostane priamo k pacientkam. Na svete je obrovské množstvo príležitostí a záleží len na tom, ako sa k nim postavíte a čo chcete v živote povedať. Moji rodičia a sestra mi v živote s láskou ukázali, ako sa v živote neľutovať a že neúspech je len zákruta na ceste, ktorej zdolanie vás posúva dopredu. Ja som vďačná za každý deň, ktorý mi ukazuje, aké je privilegium byť ženou vo vede, kde práca nie je len prácou, ale aj hobby.

Podľa údajov SOVVA sa v roku 2021 na riešení výskumných projektov podieľalo na Slovensku 48 percent žien, pričom najviac ich bolo v rámci lekárskeho vied –63 percent. Registrujete teda zlepšenie v uplatnení žien vo vede na Slovensku?

Ako ste povedali, keďže je nás žien v oblasti biomedicínskeho výskumu až 63 percent, viac ako mužov, nemám ten pocit. Ale určite treba pokračovať v úsilí o dosiahnutie rovnakých príležitostí pre ženy v iných oblastiach vedy, možno v technických. Výkonnosť vo výskume a vývoji nezávisí od pohlavia. Podľa mňa vlastnosti úspešného pedagóga, vedca či vedkyne v ktorejkoľvek oblasti by mali byť odhodlanie a odbornosť riešiť výzvy, overovať hypotézy, vytrvalosť a kritické myslenie.

Čím špecificky vo vede prispievajú ženy, včom môžu byť lepšie odborníčky ako muži?

Ženy môžu obohatiť vedecký tím rôznorodými pohľadmi a skúsenosťami, priniesť viac empatie a kreativity. Vieme flexibilne reagovať na zmeny, jasne a presne
komunikovať svoje nápady, čo prispieva k vývoju a pokroku nielen v rámci našich oblastí záujmu, ale aj celospoločensky. Vo vede je veľmi dôležitá podpora nielen z pracovného prostredia, ale aj z prostredia rodiny, keďže balansovanie medzi kariérou a povinnosťami materstva a rodiny je veľmi náročné. Ženy sa hlavne nesmú diskriminovať samy. Všetko sa dá zvládnuť.

Miroslava Rabajdová je spoluautorkou novej metódy, ktorá za použitia AI môže pomôcť pri liečbe neplodnosti.

Miroslava Rabajdová je slovenská top odborníčka na reprodukčnú medicínu.

Autor: Dáša Balogová

Netrénujte naslepo: Krvné testy môžu zlepšiť váš výkon

📅 10. 6. 2024, 0:00, Zdroj: tlacovespravy.sme.sk , Vydavateľ: Petit Press, a.s., Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 9 081 GRP: 0,20 OTS: 0,00 AVE: 401 EUR

Vyšetrenie krvi je kľúčové aj pre rekreačných športovcov, upozorňuje lekárka.

Letné mesiace sú časom, kedy mnohí z nás začínajú intenzívnejšie športovať a tráviť viac času v posilňovni. Pred začatím tréningu je však dôležité poznať svoj zdravotný stav. V rozhovore s lekárkou a klinickou biochemičkou MUDr. Renátou Lenártovou z laboratórií MEDIREX sa dozvieme, aké parametre v krvi by ste si mali dať vyšetriť a prečo.

Pred letom si mnohí z nás objednáme trénerov a zrazu viac hodín trávime športovaním v posilňovni. Na čo by sme sa mali upriamiť?

Každý, kto začne aktívnejšie športovať, by mal upraviť svoje stravovanie, doplnky výživy a pitný režim. Ak plánujete tráviť 2 - 3 dni v týždni v posilňovni a k tomu pridáte beh alebo turistiku, to je už slušná záťaž a bolo by dobré dať si pred tým urobiť krvné odbery.

Ľudia to ale väčšinou nerobia a radšej investujú do iných vecí. Napríklad do športovej výbavy.

Áno, to je pravda. Pritom poznať základné parametre ešte pred začatím cvičenia s trénerom je dôležité, aby ste si tréning vedeli optimálne nastaviť a vyvarovať sa zdravotných rizík. Typickým príkladom je športujúci manažér.

U zaneprázdnených mužov v strednom veku sa často stretávame s metabolickým syndrómom. Majú nezdravé stravovacie návyky, jedávajú neskoro večer, popijajú alkohol, trpia nadváhou. V dôsledku toho môžu mať vyšší cukor v krvi, začínajúcu inzulínovú rezistenciu, čo je prediabetický stav. Ďalej majú často poruchy metabolizmu tukov - vysoký celkový cholesterol, vysoký „zlý“ LDL cholesterol, nízky „dobrý“ HDL cholesterol, zvýšenú kyselinu močovú.

Vyšetrenie krvi pred začatím cvičenia môže podľa lekárky pomôcť s nastavením tréningu. (zdroj: MEDIREX)

Čo má teda robiť štyridsiatnik, ktorý sa rozhodne začať cvičiť a zlepšiť svoj životný štýl?

Predtým, než začne s cvičením, by si mal nechať spraviť komplexné vyšetrenie krvi pre športovcov. Výsledky ukážu, v akom stave je jeho organizmus a môžu odhaliť skryté riziká. Tréner by mal byť informovaný o zdravotnom stave a lekár by mal odporučiť vhodný typ a intenzitu tréningu s ohľadom na prípadné zdravotné obmedzenia.

Uveďte príklad...

Vysoká hladina cholesterolu prispieva k vzniku aterosklerotických plátov v cievach, spôsobuje chronický zápal a poškodenie cievneho endotelu. To výrazne zvyšuje riziko kardiovaskulárnych ochorení. Neúmerné zaťaženie pri cvičení môže vyústiť do vážneho problému. Alebo iný - polovica diabetikov nie je diagnostikovaných. Pri takomto životnom štýle, strese a nedostatku spánku sa im ukladá v bruchu viscerálny tuk, a to je vyslovene pre organizmus toxické. Treba o tom vedieť a myslieť na to.

Dozvieme sa odpovede z bežnej preventívnej prehliadky alebo je potrebné rozšírené vyšetrenie krvi?

Pre športovca je dôležité z krvi poznať viac, ako vyšetruje „preventívka“. Určite by som odporučila spraviť základné biochemické vyšetrenie, kde zistíme hladinu krvného cukru, funkciu obličiek cez parametre ako urea, kreatinín, celkové bielkoviny a albumín. Dôležité sú aj pečenevé testy a kompletný mineralogram. Veľmi podstatná je hladina vitamínu D, ktorého úloha bola dlho podceňovaná. Je to kľúčový vitamín mnohých metabolických procesov, ovplyvňuje naše kosti, imunitu aj metabolizmus vápnika.

Ďalej je dôležitý metabolizmus železa, ktorý súvisí s výkonnosťou. Proteíny sú zase dôležité pre budovanie svalov, ale ich nadbytok môže poškodiť obličky, preto je dobré poznať ich funkciu. U žien treba sledovať aj možné poruchy menštruačného cyklu z dôvodu nedostatočného energetického príjmu pri športe, čo môže viesť k vzniku zranení, rednutiu kostí až vzniku osteoporózy.

Aké konkrétne minerály a stopové prvky treba sledovať u ľudí s intenzívnym tréningom?

Ústrednú úlohu hrá vitamín D, ktorý podporuje tvorbu svalov, zvyšuje pevnosť kostí, má protizápalové účinky a je dôležitý pre imunitu. Jeho nedostatok môže spôsobiť úbytok kostnej hmoty. Ďalej je dôležitý horčík, ktorého deficit sa prejavuje svalovými kŕčmi. Pri športe sa minerály strácajú potom, preto odporúčam vypíť aspoň pol litra minerálky denne. Z ďalších minerálov je podstatné sledovať hladiny sodíka, draslíka, chloridov, vápnika a fosforu v sére.

Môžu nejaké odchýlky v krvnom obraze signalizovať pretrénovanosť alebo nedostatok regenerácie?

Na pretrénovanosť neexistuje žiadny špeciálny parameter, ale môže sa prejavovať zmenami v metabolizme železa. Ak má športovec únavu a nedarí sa mu zlepšovať výkon, dala by som si vyšetriť krvný obraz, železo a zásobné železo - feritín. Železo zohráva dôležitú úlohu v transporte kyslíka a energetickom metabolizme. Pri jeho nedostatku športovec podáva horšie výkony a je náchylnejší na zranenia. U žien

to súvisí aj s menštruačným cyklom, únava a slabšia výkonnosť môžu byť prejavom anémie. Muži môžu mať pri pretrénovanosti nízku hladinu testosterónu alebo zvýšený kortizol.

V súčasnosti sú medzi športovcami veľmi populárne proteínové doplnky. Dá sa to s nimi prehnať?

Určite áno, hoci existuje optimálne rozmedzie. Pre 80 kg muža, ktorý cvičí a potrebuje budovať svalovú hmotu, je maximálna odporúčaná denná dávka bielkovín do 180 g, čo predstavuje 1,6 g až 2,2 g na kg hmotnosti. Prijímať ich možno vo forme mäsa, tvarohu, srvátkových nápojov či proteínových tyčiek. Treba však myslieť na to, že extrémne dávky 3,7 g na kg a viac už môžu poškodiť obličky, preto je dôležité poznať ich funkciu.

Špecifické genetické testovanie dokáže odhaliť aj predispozíciu na silové alebo vytrvalostné športy. (zdroj: MEDIREX)

Čo nám prezradia pečňové testy?

Pečňové testy sú dôležité, pretože pomerne veľa ľudí má dnes nealkoholovú steatózu pečene, pri ktorej je potrebná diétna intervencia. Pečeň je našou najdôležitejšou „továrňou“, má metabolickú, detoxikačnú a imunitnú funkciu. Tvoria sa v nej bielkoviny, albumín, faktory zrážania krvi, žlč, glykogén, metabolizuje inzulín a glukagón. Pri ochoreniach pečene sú znížené krvné doštičky. Pečňové testy nám teda poskytnú cenný obraz o celkovom stave tohto orgánu.

Ak mi vyjde zvýšená hladina C-reaktívneho proteínu (CRP), čo to pre tréning znamená?

CRP je nešpecifický zápalový marker. Jeho zvýšenie nám hovorí, že sa v tele niekde odohráva zápalový proces, či už ide o infekciu, zápal kĺbov, šliach alebo zubov. Zvýšené CRP teda nie je normálny stav a treba pátrať po príčine. Môže sprevádzať aj kardiovaskulárne, autoimunitné či metabolické ochorenia, ako napríklad cukrovku a obezitu.

Môžu výsledky krvných testov napovedať, prečo sa športovcom nedarí schudnúť, aj keď pravidelne cvičia?

Môže ísť napríklad o inzulínovú rezistenciu, kedy organizmus nereaguje správne na zvýšenú hladinu cukru v krvi a je potrebné upraviť aj stravu. Ďalšími príčinami môže byť nedostatok železa, anémia u žien alebo znížená funkcia štítnej žľazy. Ženy by si v takýchto prípadoch mali dať vyšetriť ženské hormóny. Veľmi dôležitú úlohu zohráva aj kvalita spánku a hladina stresového hormónu kortizolu. Ľudia v chronickom strese často priberajú na váhe, najmä v oblasti brucha, a to aj napriek cvičeniu. Vhodným doplnkom je v tomto prípade aminokyselina tryptofán, ktorá podporuje tvorbu serotonínu a v noci sa premieňa na melatonín, tým zlepší spánok.

Krv už dnes dokáže prezradiť aj to, či som skôr maratónec alebo šprintér. Ako to?

Na to slúži špecifické genetické testovanie, ktoré určí, či má človek väčší potenciál pre vytrvalostné alebo silové športy. Takéto vyšetrenie je dnes dostupné a má význam najmä pre profesionálov.

Ako často by si mali športujúci ľudia nechávať kontrolovať krvné parametre?

Ak je človek zdravý a športuje bez ťažkostí, stačí absolvovať preventívne vyšetrenie raz ročne. Ak sa však v testoch objaví nejaká patológia, napríklad výrazný deficit minerálov alebo vitamínov, je potrebná kontrola po 3 mesiacoch od úpravy stravy a suplementácie. Rovnako aj pri poruchách metabolizmu tukov je vhodné po úprave životného štýlu a zaradení cvičenia skontrolovať lipidový profil po 3 mesiacoch.

Kompletnú ponuku vyšetrení z krvi pre športovcov so zoznamom odborných miest a lekárov nájdete na www.medirex.sk.

MUDr. Renáta Lenártová, PhD. Vyštudovala medicínu na Lekárskej fakulte **UPJŠ** v Košiciach, má 2 špecializačné atestácie z klinickej biochémie. V laboratóriách MEDIREX zastáva šiesty rok pozíciu medicínskej riaditeľky pre Východné Slovensko. Zároveň pôsobí ako vysokoškolská pedagógka na LF **UPJŠ**, kde je odbornou garantkou klinickej biochémie.

Autor: INZERCIA